

basic education

Department:
Basic Education
REPUBLIC OF SOUTH AFRICA

NASIONALE SENIOR SERTIFIKAAT

GRAAD 12

AFRIKAANS EERSTE ADDISIONELE TAAL V2

NOVEMBER 2025

NASIENRIGLYNE

PUNTE: 70

Hierdie nasienriglyne bestaan uit 37 bladsye.

INHOUDSOPGAWE

Kies TWEE afdelings.

AFDELING A: ROMAN		
Beantwoord slegs EEN vraag.		
VRAAGNOMMER	PUNTE	BLADSYNOMMER
1. <i>Kringe in 'n Bos</i>	35	4
2. <i>Die Ongelooflike Avonture van Hanna Hoekom</i>	35	7
3. <i>Meeulanders</i>	35	11
4. <i>Lien se Lankstaanskoene</i>	35	14
AFDELING B: DRAMA		
Beantwoord slegs EEN vraag.		
5. <i>Poppie – Die Drama</i>	35	18
6. <i>Paljas</i>	35	21
7. <i>Fiela se kind – Die Drama</i>	35	25
AFDELING C: KORTVERHALE		
Beantwoord vrae oor AL TWEE kortverhale.		
8.1 "Kom ons stuur vir Tasu"	18	30
EN		
8.2 "Opdrag"	17	31
AFDELING D: GEDIGTE		
Beantwoord vrae oor AL TWEE gedigte.		
9.1 "Krisis"	17	34
EN		
9.2 "Ken jy die see ..."	18	36

NASIENRIGLYNE

- As 'n kandidaat in AFDELING A en B meer as een vraag beantwoord het, word net die eerste vraag per afdeling nagesien en 'n streep word deur die tweede vraag getrek.
- Indien net TWEE vrae in EEN afdeling beantwoord is, word slegs die eerste vraag nagesien.
- As 'n kandidaat twee antwoorde gee en die eerste antwoord is verkeerd, maar die tweede antwoord is reg, word die eerste antwoord nagesien en die tweede antwoord word geïgnoreer.
- As antwoorde verkeerd genommer is, word die antwoorde volgens die nasienriglyne nagesien.
- As 'n spelfout die betekenis van die antwoord beïnvloed, word die antwoord as verkeerd beskou. As die spelling nie die betekenis van die antwoord beïnvloed nie, word die antwoord as korrek beskou. Indien die woord in dialekvorm is, word dit aanvaar.
- By aanhalings word spelfoute en leestekenfoute nie geïgnoreer nie, maar woordorde moet korrek wees.
- As 'n kandidaat nie aanhalingstekens gebruik waar 'n vraag dit vereis nie, word die kandidaat nie geïgnoreer nie.
- By oop vrae verdien die rede/motivering die punt. GEEN punt word toegeken vir JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE. Kandidaat hoef nie laasgenoemde te skryf indien die motivering JA/NEE/EK STEM SAAM/EK STEM NIE SAAM NIE insluit/impliseer nie. As JA/NEE gestel is, moet die motivering daarby aansluit om die punt te verdien.
- Indien die kandidaat antwoorde met Engelse woorde in gee, druk die Engelse woorde toe en kyk of dit die antwoord beïnvloed. Indien nie, sien die antwoord na. 'n Uitsondering is die Engelse terminologie of woordeskat in die voorgeskrewe werke.
- Indien vergelyking, innerlike konflik, kontras, ooreenkoms, verskil, verband of verandering gevra word, verdien die kandidaat 1 punt indien slegs een kant gestel word en 2 punte indien albei kante gestel word. Indien die kandidaat se antwoord die verskil na beide kante omskryf, m.a.w. die een antwoord sluit beide kante in, word 2 punte toegeken.
- Indien 'n verduideliking gevra word, moet die denkprosesse van die kandidaat gevolg word om te bepaal of die antwoord gegee is. Moenie slegs die eerste sin nasien nie. Indien 'n feitefout die argument beïnvloed of omvergooi, word daar nie verder gelees nie. Indien die feitefout onbenullig is, word die kandidaat nie geïgnoreer nie.
- By aanhalings moet opdragte uitgevoer word, byvoorbeeld EEN WOORD beteken slegs een woord. Dit kan uitgelig word (aanhalingstekens, hoofletters, onderstreep).
- Indien die kandidaat twee of meer feite moet gee, kan dit in ('n) sin(ne) of met kolpunte gegee word. Sien eerste twee feite na ongeag horisontaal of vertikaal.

AFDELING A: ROMAN**VRAAG 1: KRINGE IN 'N BOS – Dalene Matthee**

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
1.1.1	twee	1
1.1.2	Osborne	1
1.1.3	Knysna	1
1.1.4	apotheek/apteek	1
1.2	<ul style="list-style-type: none"> Saul en sy pa het baklei. Saul wou nie langer 'n pad loop wat nêrens uitkom nie. Saul wou nie meer hout kap nie. MacDonald het vir hom werk/blyplek en kos aangebied. Saul se pa het hom weggejaag. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
1.3	<ul style="list-style-type: none"> Kate het die Bos nie regtig geken nie. Kate was nog nooit in die Bos nie. Kate was gefassineer deur die Bos/het die Bos deur haar eie verbeelding beleef. Saul wou nie vir haar alles van die Bos vertel nie. Kate het net stories oor die Bos gehoor/opgemaak wat vir haar mooi was. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
1.4.1	oor wat dit aan die Bos sou doen	1
1.4.2	<ul style="list-style-type: none"> Saul wou net altyd die Bos beskerm. Saul het geweet wat mense aan die Bos kan doen. Saul was bang as die gerugte oor goud mense lok, sal die olifante, bloubokkies, voëls en bome uitgeroei word. Saul het besef dat dit konflik in die Bos gaan veroorsaak. Saul het geweet vreemde mense sou nie omgee vir die Bos nie. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die antwoord op VRAAG 1.4.1 moet reg wees om die punt by VRAAG 1.4.2 te verdien.)</i>	1
1.5.1	Almal wat geld wou maak/goud wou uithaal/vinnig ryk wou word/die houtkappers. <i>(Of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
1.5.2	<ul style="list-style-type: none"> Mense sal enige iets doen om geld te maak. Dié wat goud soek, sal sonder die regte toerusting gaan grawe vir goud. Die goud gaan mense onverskillig maak. As daar geld te maak is, sal mense met hulle kaal hande goud uitgrawe. Die houtkappers word so verneuk deur die houtkopers dat hulle enige iets sal doen om meer geld te verdien. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1

1.6	C/onseker	1
1.7	<p>Saul kon ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • op Kate verlief raak. • Engels leer lees. • Engels leer praat. • Sondae iemand hê om mee te praat. • by Kate voel asof hy die wêreld buite die Bos beter kon leer ken. • by Kate boeke kry om te lees. • by Kate die hoekerf koop. • deur Kate oorreed word om nie weg te gaan nie en die Bos te beskerm. <p>(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	2
1.8.1	C/Kate is met die <i>Venice</i> weggestuur Kaap toe.	1
1.8.2	A/Saul kon leer hoe om meubels te maak.	1
1.8.3	D/Saul kon die nuus oor Joram se dood kry.	1
1.8.4	B/Saul het Kate na 'n lang tyd weer gesien.	1
1.9	<p>Ek kan hiermee identifiseer, want ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • ek hou ook nie daarvan as mense verkeerde dinge van my dink en sê nie. • dit maak my ook ongelukkig as mense dinge van my sê en dink wat nie waar is nie. • ek hou nie daarvan as mense my onregverdig behandel nie. • ek hou nie daarvan as mense my vals verdink/beskuldig nie. • dit maak seer as mense van my skinder. • ek weet hoe dit voel om 'n buitestander te wees. • ek hou nie daarvan om name genoem te word nie. • dit maak seer om in konflik met my familie te wees omdat ek anders as hulle dink/my eie pad wil loop. <p>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	1
1.10	<ul style="list-style-type: none"> • Saul se ma en suster is oorlede aan die godsiekte. • Saul het Oupoot vir die eerste keer gesien. • Saul het ontdek dat die bloubokkie se gal nie in sy kop sit nie. • Saul het vir die eerste keer besef dat die dorp nie in die Bos is nie. <p>(Kandidaat verdien 'n punt vir elke gebeurtenis wat op die korrekte plek is.)</p>	1 1 1 1
1.11	<ul style="list-style-type: none"> • Saul het sy goud aan Barkley verkoop. • Saul sou nooit enige besigheid met MacDonald doen nie. <p>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	1
1.12	<ul style="list-style-type: none"> • Saul het drie delwers by die rivier gesien. • Saul het gesien hoe twee delwers gedelf het. • Saul het gesien hoe een delwer waghou terwyl die ander delf. • Saul het gesien dat die delwers tent opgeslaan het by die rivier. • Saul het gesien hoe van die delwers gesukkel het om vuur te maak. <p>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	1

1.13	B/Bos vernietig is en kans moes kry om te herstel.	1
1.14.1	die Bosmense gestereotipeer het omdat die meeste nie kon lees en skryf nie	1
1.14.2	<ul style="list-style-type: none"> Die meeste Engelse kon lees en skryf. Daar was duidelike klasseverskille tussen die Bosmense en die Engelse. Die Engelse het 'n hoë premie op skoolopleiding geplaas. Almal wat nie soos hulle gedink het nie, was vir die Engelse dom. Die Engelse/Dorpsmense het die Bosmense as "wild and dirty" beskou. Die Bosmense is deur die houtkopers verneuk omdat hulle nie kon Engels praat, skryf en lees nie. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
1.15.1	vergelyking	1
1.15.2	<ul style="list-style-type: none"> Swaarkry was so deel van hulle lewe soos asemhaal deel daarvan was. Die Bosmense het gedink dit is normaal om swaar te kry. So nodig as wat jy asem het om te lewe, so moes hulle swaarkry om te kon oorleef. Hulle het nie geweet hoe om nie swaar te kry nie. Swaarkry was al wat hulle geken het. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
1.16	<p>Dit laat my goed voel, want Saul ...</p> <ul style="list-style-type: none"> het nie van sy familie vergeet nie. was steeds bekommerd oor sy familie. het geweet hoe dit voel om net-net te oorleef. het weer gewys dat bloed dikker as water is. het geweet kinders van houtkappers het nie keuses nie. het geweet die kinders het nie skuld gehad hieraan nie. wou 'n beter lewe vir Jozef se kinders hê. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
1.17	<ul style="list-style-type: none"> Saul het geld gehad om sy familie te help. Saul kon eiendom bekostig. Saul was nou in niemand se mag nie/vir altyd ontslae van MacDonald se houvass op sy familie. Saul is in die sosiale kringe aanvaar. Saul het die skewe sirkel verbreek. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1

1.18	<p>Kate kon ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • 'n bydrae maak in die opvoeding van arm kinders. • teen haar pa en sy geldmag opstaan. • vir Saul die sekuriteit van eiendom aanbied. • die skewe sirkel verbreek. • vir Saul sê as hy verkeerd was. • verstaan hoekom Saul so bekommerd oor die Bos was. • Saul se respek en liefde terugkry. <p>(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	2
1.19	<ul style="list-style-type: none"> • Saul vra baie retoriese vrae. • Saul voel wrewelrig teenoor die houtkappers. • Saul kon nie glo hulle is tevrede met so min nie. • Saul se bekommernis is dat hy geweet het hy gaan dit nie kan verander nie. • Saul druk sy moedeloosheid uit omdat hulle nie anders wil dink nie. <p>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	1
1.20	<ul style="list-style-type: none"> • Die houtkopers wat mense uitbuit, is gestop. • Die houtkappers soos Jozef het besef dat hulle nie so kon aangaan nie/moes begin om 'n ander pad te loop. • Saul het bewys dat jy die skewe sirkel kan verbreek as jy wil. • Saul se vergifnis het vir sy familie die skewe sirkel van onwaarhede gebreek. • Saul se kringe het 'n positiewe einde gehad. • Selfs die armstes en ongeskoolde mense kon besef dat jy nie die skewe sirkel in jou lewe moet toelaat nie. • Die houtkappers kon ontsnap uit die skewe sirkel deur hul hout aan iemand anders te verkoop. <p>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	1
		[35]

VRAAG 2: DIE ONGELOOFLIKE AVONTURE VAN HANNA HOEKOM –
Marita van der Vyver

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
2.1.1	hoetom/hoekom	1
2.1.2	Tibo	1
2.1.3	ingewikkelde/komplekse/aangelapte	1
2.1.4	Bitterberg	1
2.2.1	was bevooroordeeld omdat sy dinge van Margot gehoor het.	1

2.2.2	<ul style="list-style-type: none"> Hanna het by Beyers gehoor dat Margot gemaksugtig is/bedien sal wil word. Hanna het gehoor dat sy haar kinders agtergelaat en Amerika toe getrek het. Hanna het gehoor dat sy haar kinders drie jaar laas gesien het. Hanna het nog nie eens vir Margot ontmoet nie en sy is klaar negatief teenoor haar. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
2.3	<ul style="list-style-type: none"> Hanna het gevoel Sharon moes saam met haar kamer toe gegaan het. Hanna was jaloers op Sharon en Margot se kuier. Hanna het gevoel Sharon het vir haar kom kuier/was haar vriendin. Hanna kon hoor hoe almal lekker saam gekuier het sonder haar. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
2.4	<p>Amos was ...</p> <ul style="list-style-type: none"> bekommerd dat Margot met al die reën dalk nie daar sou uitkom nie. bekommerd dat sy gaan verdwaal. bang sy gaan staan iewers in die reën. bang daar was niemand om sy ma te help nie. bekommerd dat sy moontlik in die kar sou moes slaap. bekommerd dat sy ma hom nie meer sou onthou/nie meer lief vir hom sou wees nie. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
2.5.1	is vreemd en dink anders oor dinge	1
2.5.2	<ul style="list-style-type: none"> Hanna het Mana gekritiseer oor haar vreemde kleredrag/optrede/idees. Hanna se ma het met verfkwaste in haar hare rondgeloop/was 'n eksentrieke kunstenaar. Haar ma het nie geglo aan tradisionele rolle vir seuns en dogters nie. Hanna se ma het vreemde idees gehad oor kinders kry. Haar ma se keuse van pa's vir haar kinders was vreemd. Haar ma het met die skoolhoof baklei. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die antwoord op VRAAG 2.5.1 moet reg wees om die punt by VRAAG 2.5.2 te verdien.)</i>	1
2.6	C/negatief	1

2.7	<p>Hanna kon ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Yann beter verstaan. • die babasussie se geboorte saam met die gesin beleef. • opgewonde gevoel het oor haar sussie se geboorte. • besef het dat Tibo en Amos nie so irriterend is nie. • aktiwiteite/skoonmaak saam met hulle gedoen het. • Gavin leer ken en waardeer. • almal aanvaar het vir wie en wat hulle is. • besef dat sy bevoorreg is om so 'n gesin te hê. • sien dat 'n ware vriendin jou moet kan reghelp. • haar verjaarsdag vir die eerste keer saam met die familie vier en dit geniet. • van haar alter-ego vergeet en net haar lewe aanvaar soos dit is. • sien dat 'n aangelapte gesin kan werk. <p><i>(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	2
2.8	<p>Sharon het vir Hanna gewys dat ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • daar twee kante aan 'n saak is. • jy nie een ding kan sê en iets anders kan leef nie. • sy nie altyd reg is nie. • sy nie so maklik moet oordeel nie. • jy mense nie net op hulle uiterlike kan beoordeel nie. • jy nie altyd ander mense se hartseer/stories ken nie. • vriendinne van mekaar kan verskil/ook eerlik moet wees met mekaar. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1
2.9.1	B/Hy het klere aangetrek wat hom soos 'n bosbouwer laat lyk het.	1
2.9.2	C/Hy het 'n diskodans op die tafel gedoen.	1
2.9.3	A/Hy het almal laat lag en van die reën laat vergeet.	1
2.9.4	E/Hy het geleer dat mense se behoeftes verskil.	1
2.10	<ul style="list-style-type: none"> • Hanna het na Pampoen en Patat gaan soek. • Sharon se pa het haar met 'n nuwe 4x4 kom aflaai. • Tibo en Amos het Hanna se gedig gelees. • Margot het Hanna mooigemaak vir haar verjaarsdag. <p><i>(Kandidaat verdien 'n punt vir elke gebeurtenis wat op die korrekte plek is.)</i></p>	1 1 1 1
2.11.1	'n vergelyking	1
2.11.2	<ul style="list-style-type: none"> • Hulle was baie bly/opgewonde/verlig dat alles goed afgeloop het. • Hulle was opgewonde oor die nuwe baba. • Wat hier gebeur het, was vir hulle almal 'n oorwinning. • Hulle was almal ondersteuners van Mana se geboorteproses en het gevoel asof hulle gewen het. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1

2.12.1	<ul style="list-style-type: none"> Die baba se geboorte Die geboorteproses Om geboorte te gee aan jou kind sonder geriewe/op 'n verlate berg (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
2.12.2	<ul style="list-style-type: none"> Margot het Mana bygestaan tydens haar baba se geboorte. Mana het nie verwag haar baba sou hier op die berg gebore word nie. Niemand anders kon Mana help nie. Almal was bang en histeries, maar Margot het beheer geneem. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
2.13	<ul style="list-style-type: none"> Mana het die baba Ditjie genoem. Beyers en Mana het eers na die geboorte daaraan gedink om vir die baba 'n naam te gee wat iets met water te doen het. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
2.14	C/dadelik lief geraak het vir haar sussie.	1
2.15	<ul style="list-style-type: none"> Hanna kon nie ophou kyk vir die nuwe sussie nie. Hanna het net vasgenael gestaan en staar. Hanna wou nie gehad het Margot moet haar seermaak nie. Hanna het gesê dat sy nie wou hê haar sussie moes ooit seerkry nie. Die gevoel wat Hanna op haar maag gehad het omdat sy dadelik lief was vir haar. Hanna wou nooit weer weg wees van haar sussie af nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
2.16	<p>Dit laat my goed voel, want ...</p> <ul style="list-style-type: none"> die familie is saam. die familie voel gelukkig. almal is daar om mekaar te ondersteun. 'n nuwe lewe bring vir almal weer hoop. Mana het in haar doel geslaag om almal nader aan mekaar te bring/mekaar te leer ken. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
2.17	<p>Ek kan hiermee identifiseer, want ...</p> <ul style="list-style-type: none"> ons almal het soms iemand se hulp nodig. daar was 'n krisis en almal het gehelp. so iets bring mense nader aan mekaar. ek het ook al ervaar hoe my familie mekaar help as daar 'n krisis is. Mana kon nie hierdie ding op haar eie doen nie. ek sal ook dankbaar wees as iemand my met 'n geboorte help. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
2.18	<ul style="list-style-type: none"> Gavin en Hanna kon met mekaar gesels oor haar geboorte. Hanna kon by Gavin hoor dat hy gedink het sy was <i>fabulous</i>. Hanna kon uitvind dat Gavin haar Fabienne wou noem. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1

2.19	<p>Margot kon ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • betyds in Johannesburg wees vir haar rol. • by haar seuns wees/haar verhouding met Yann/haar kinders verbeter. • bewys dat sy van hulp kan wees. • mense soos Hanna se opinie oor haar verander. • na haar gesprek met Gavin wees wie sy is/glo dat sy nie so 'n slegte ma is nie. • vergeet dat sy altyd die middelpunt moet wees en ander komplimenteer/motiveer. • weer haar vroulikheid vir iemand soos Luke wys. <p><i>(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	2
2.20	<ul style="list-style-type: none"> • In die slot het Hanna besef sy het Fabienne nie nodig nie. • Hanna het besluit om haar boek oor haar werklike lewe te skryf. • 'n Alter-ego is 'n droom, maar die werklikheid is beter. • Hanna het besef al die mense in haar lewe is goed genoeg ten spyte van hulle almal se foute. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1
		[35]

VRAAG 3: MEEULANDERS – Esta Steyn

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
3.1.1	Kaapstad	1
3.1.2	Februarie	1
3.1.3	Mama-Meeu	1
3.1.4	trommeltjie	1
3.2	C/rustig	1
3.3.1	die vuur het haar aan dinge laat dink wat sy liever wou vergeet.	1
3.3.2	<ul style="list-style-type: none"> • Die vuur het haar laat onthou van die trauma van die aand met Vincent en Ronnie se dood. • Ryna het gedink sy was klaar met die dinge van die verlede en nou onthou sy alles so duidelik. • Die dink aan die verlede het weer al die rou wonde oopgemaak. • Die verlede was so diep weggebêre totdat die vuur alles weer opgeroep het. • Ryna het Meeuland toe gekom om ontslae te raak van die dinge van die verlede, nou gebeur dit hier waar sy veilig gevoel het. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die antwoord op VRAAG 3.3.1 moet reg wees om die punt by VRAAG 3.3.2 te verdien.)</i></p>	1
3.4	<ul style="list-style-type: none"> • Jacob het gedink Ryna het alles met Attie gedeel. • Ryna en Attie het soveel dinge saam gedoen. • Attie was Ryna se vertroueling. • Jacob was jaloers op Ryna en Attie se vriendskap. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1

3.5	<ul style="list-style-type: none"> Hulle het by Ryna gaan eet. Ryna het smoorsnoek gemaak en hulle genooi om saam te eet. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
3.6	Ryna is in (Silkwood)-kliniek opgeneem (vir trauma-behandeling). (Of soortgelyk aan bogenoemde)	1
3.7.1	D/Jacob het Meeuland toe gevlug.	1
3.7.2	A/Janka het sonder 'n ma grootgeword.	1
3.7.3	B/Jacob het besef dat hy lief geword het vir Ryna.	1
3.7.4	E/Janka se Kersdag het tragies geëindig.	1
3.8	Dit laat my goed voel, want ... <ul style="list-style-type: none"> Ryna het Jacob nodig gehad en hy het gehelp. Jacob was 'n goeie man. Jacob het gewys dat hy simpatie met ander het. Jacob het die regte ding gedoen. Jacob kon wys wie hy regtig is. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
3.9	<ul style="list-style-type: none"> Die feit dat sy op 'n klein houpie gaan sit het. Haar liggaam wat geruk het. Haar gesmoordheid en doodse stem. Die huiwering (ellipse) as sy van Vincent en Ronnie gepraat het. Die feit dat sy nie nou en ook nie weer daarvoor wou praat nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
3.10	<ul style="list-style-type: none"> Ryna kon haar eie plekkie inrig soos sy wou. Ryna kon 'n tuiste vir Janka skep. Ryna kon beleef hoe mense jou help omdat hulle wil. Ryna kon etes vir Attie, Jacob en Janka voorberei. Ryna kon uiteindelik met Jacob oor haar verlede praat. Ryna het nie nodig gehad om saam met ander/in die hoofhuis te bly nie. In die huis/spasie kon Ryna weer heel raak. (Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde) 	2
3.11	<ul style="list-style-type: none"> Ryna se boek oor kusvoëls is bekendgestel. Attie het in Windhoek gaan werk. Jacob het Skalla doodgesteek. Ryna het vir Fred vertel dat Janka sy kind is. (Kandidaat verdien 'n punt vir elke gebeurtenis wat op die korrekte plek is.) 	1 1 1 1
3.12.1	vergelyking	1
3.12.2	<ul style="list-style-type: none"> Niemand het geweet waar sy was nie. Hy (Henning) kon haar (Ryna) nie vind nie. Sy was net weg. Sy het net verdwyn. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1

3.13	B/glad nie die naam kon onthou nie.	1
3.14.1	Na Ryna (van Rensburg)	1
3.14.2	<ul style="list-style-type: none"> • Henning het haar net as Camilla geken. • Henning het haar net geken in die tyd toe Vincent daar was en tydens die hofsaak. • Henning het nie geweet dat sy nou Ryna is nie. • Camilla het vir haarself 'n ander naam/die naam Ryna gekies vir haar nuwe lewe. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
3.15	<ul style="list-style-type: none"> • Skalla het 'n tatoeëermerk van 'n slang op sy arm gehad. • Die tatoeëermerk was van 'n anker met die slang daardeur. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
3.16.1	die aanname gemaak dat Henning weet	1
3.16.2	<ul style="list-style-type: none"> • Henning en Vincent was vriende. • Henning was die prokureur wat aan die saak gewerk het. • Ryna het na die insident alles wat sy kon onthou met Henning gedeel. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
3.17	<ul style="list-style-type: none"> • Henning was deel van Vincent en Skalla se skelmstreke. • Henning het Skalla betaal om die vuur te begin. • Henning wou van Vincent en sy familie ontslae raak. • Indien die waarheid sou uitkom, sou Henning tronk toe gegaan het/sy werk/status verloor het. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
3.18	<p>Ek kan hiermee identifiseer, want ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Skalla het al baie mense leed aangedoen. • Skalla is 'n skelm en moet gestraf word. • Skalla het al te veel kere weggekom met sy misdade. • Ryna wou antwoorde/geregtigheid hê vir Janka en Jacob na die skietvoorval. • Ryna wou keer dat nog meer mense deur Skalla se dade seerkry. • Ryna wou daardie hoofstuk van haar lewe finaal afsluit. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
3.19	<p>Fred kon erken dat hy ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Jacob se lewe al baie ontwig het. • 'n leuenaar was teenoor Kinnie en Jannerik. • die vrouens in sy lewe sleg behandel het. • indirek verantwoordelik was vir die dood van Sheila, Kinnie en Elsabet. • skelm verhoudings gehad het. • sy kinders afgeskeep het. • sy familie/die familienaam skade aangedoen het/sy pa, Hermanus, baie seer gemaak het. <i>(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	2

3.20	<p>In die slot ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • het Ryna vir Jannerik blyplek gegee. • het Ryna en Doreen alles met mekaar gedeel. • kon Ryna en Ousanna oor baie dinge gesels. • het Attie Ryna se hart verstaan en haar geluk saam met Jacob gegun. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1
		[35]

VRAAG 4: LIEN SE LANKSTAANSKOENE – Derick van der Walt

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
4.1.1	twaaalf/12	1
4.1.2	(straat)hoek/kruising/(staan)plek	1
4.1.3	toneel(opvoering)/(skool)konsert/(toneel)stuk/drama	1
4.1.4	Miemie (Spies)	1
4.2	<ul style="list-style-type: none"> • Lien het daar/op die pawiljoen met Hein gesels. • Lien het geluister hoe Hein mondfluitjie speel. • Lien klim op en hoor iemand mondfluitjie speel. • Lien was eers huiwerig, maar gaan sit tog by Hein. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1
4.3.1	hiperbool	1
4.3.2	<ul style="list-style-type: none"> • Daar was baie vetkoeke/genoeg vir Lien-hulle om te eet. • Daar is nie kos in die huis nie so Lien is verbaas om die baie kos te sien. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1
4.4	<ul style="list-style-type: none"> • Lien wou oorsee gaan/reis/plekke oorsee gaan besoek/'n vliegtuigkaartjie koop. • Lien wou "weg"/Suid-Afrika verlaat. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1
4.5	<p>Ek kan hiermee identifiseer, want ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • dis nie lekker om jou ma te sien as sy dronk is nie. • ek is ook nie lus om met my ma te praat as sy nie nugter is nie. • ek wil nie met ander mense praat as ek moeg van die skool/ buitemuurse aktiwiteite/werk af kom nie/ook net rus as ek by die huis kom. • 'n mens het soms nie lus vir moeilike/onaangename situasies nie. • soms is ek ook bly om nie my ma te sien nie. • soms wil ek ook dinge geheim hou/nie hê my ma moet sien waarmee ek besig is nie. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1

4.6	A/soms gevoel het sy wil nie langer deel van die toneel wees nie.	1
4.7	<p>Dit laat my goed voel, want ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lien was nog net 'n kind en het 'n ma-figuur nodig gehad om haar te versorg. • tannie Bets het baie keer gesorg dat daar kos is (en dan hoef Lien nie kos te maak nie)/nie net aan haarself gedink nie, maar ander mense ook. • as tannie Bets kos gebring het, kon Lien meer tyd aan haar studies bestee. • daar was darem 'n grootmens wat 'n ogie oor Lien en haar broer kon hou. • Lien kon na haar toe gaan as sy sukkel/probleme het. • tannie Bets het haar eie geld gebruik om vir Lien-hulle kos te koop (en dit het die las op Lien minder gemaak). • iemand het vir Lien gehelp. • sy het ondersteuning/sekuriteit/ vertroosting/bemoediging gekry. • sy het vir Lien werk gereël (Malie se koffiewinkel/Millennium Creations). <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1
4.8	<ul style="list-style-type: none"> • Lien het Miemie en Miemie se omstandighede beter leer ken. • Lien het besef dat ander kinders ook probleme het. • Dit het haar laat besef dat sy regtig drama wil studeer. • Dit het haar gedwing om by meer skoolaktiwiteite en ander kinders in die skool betrokke te raak. • Lien kon deel voel van iets by Hoërskool Jakaranda. • Lien kon haar ware talent uitleef/het tuis gevoel op die verhoog. • Lien kon tussen mense van dieselfde ouderdom wees. • Lien kon haar omstandighede vir 'n rukkie vergeet. • Lien se ma en nuwe vriende (Tibbey en Roos) was by haar toneelstuk. • Lien het vir Hein beter leer ken by die toneeloefening. <p><i>(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	2
4.9	<ul style="list-style-type: none"> • Lien is bewus daarvan dat dit donker in die woonstel is as sy daar aankom. • Braam slaap al. • Haar ma se kamerdeur is toe./Lien is altyd in haar kamer. • Daar is niemand met wie sy kan gesels nie. • Sy eet alleen. • Braam is amper nooit by die huis nie. • Niemand weet waar Lien is en wat sy doen nie. • Lien vereenselwig haarself met die lirieke van Norah Jones. • Lien wou nie vriende maak nie/het haar van alles en almal onttrek. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1

4.10.1	E/Lien het meer tyd gehad om op haar skoolwerk te fokus.	1
4.10.2	C/Lien het besef dat party mense verkeerde gedagtes het.	1
4.10.3	A/Lien kon reg voorberei om op straat te bedel.	1
4.10.4	B/Lien het op die harde manier geleer dat reëls belangrik is.	1
4.11	<ul style="list-style-type: none"> Lien het die jong dominee vir die eerste keer ontmoet. Lien het haar verjaardag saam met vriende geniet. Sproet het Lien na sy woonstel toe geneem. Dirkie het gebel om uit te vind in watter hospitaal Tibbey was. <i>(Kandidaat verdien 'n punt vir elke gebeurtenis wat op die regte plek is)</i>	1 1 1 1
4.12.1	(Na) Tibbey	1
4.12.2	<ul style="list-style-type: none"> Tibbey was in 'n ongeluk/kan nie meer loop nie. Tibbey het sy bene verloor (nadat hy in 'n ongeluk was). Tibbey sou nie 'n dief kon jaag nie/fisies nie die werk kon doen nie. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
4.13	C/sarkasties	1
4.14	<ul style="list-style-type: none"> Hein het vir Lien gehelp om die karretjie te bou. Wouter het nie geweet dat Lien bedelvriende het nie. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
4.15.1	weet nie wat die regte ding is om te doen nie.	1
4.15.2	<p>Meneer Van Biljon voel jammer vir Tibbey, maar ...</p> <ul style="list-style-type: none"> is bang/bekommerd dat Tibbey dalk nie die werk sal kan doen nie. moet eerste aan sy verantwoordelikheid teenoor die klub dink. wil nie die risiko loop dat Tibbey dalk in konflik met motordiewe kan kom nie. hy weet die mense gaan kla as die sekuriteitsman in 'n rolstoel is. hy is bang dat Tibbey nie onafhanklik sal kan funksioneer nie. hy was bang dat Tibbey sy verantwoordelikheid sal raak/hy Tibbey sou moes versorg/beveilig. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die antwoord op VRAAG 4.15.1 moet reg wees om die punt by VRAAG 4.15.2 te verdien.)</i>	1
4.16.1	oorreed om Tibbey se situasie en goeie kwaliteite te verstaan.	1
4.16.2	<ul style="list-style-type: none"> Lien ken vir Tibbey en weet hy sal die beste van die kans maak. Tibbey sien altyd 'n goeie geleentheid in alles. Lien weet almal sal Tibbey ondersteun en weer help om met sy lewe aan te gaan. Lien probeer vir Tibbey help. Lien wil die beste vir Tibbey hê. Lien was voorbereid vir al Meneer Van Biljon se vrae/het al Meneer Van Biljon se vrae oortuigend beantwoord. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1

4.17	<ul style="list-style-type: none"> • Daar was 'n meer vaste verhouding tussen hulle. • Hulle kon nou openlik wys dat hulle van mekaar hou. • Na die skoolkonsert het Lien eetgoed en 'n bietjie wyn gevat om Hein op die pawiljoen te ontmoet en te gesels. • Hulle sou saam na die partytjie toe gaan. • Hulle is moontlik saam matriekafskeid toe. • Hulle het goeie vriende geword. • In die naspel was Hein deel van hulle familie se video. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1
4.18	<ul style="list-style-type: none"> • Tibbey sou nie gou weer kon terugkom nie./Die hoek was leeg. • Johnny het ook geld nodig gehad. • Dit was nie vir Roos om daaroor te besluit nie. • Johnny het later geld gegee vir Tibbey se karretjie, hy kon dalk meer gee as hy daar kon bedel. • Roos was bevooroordeel omdat Johnny drink. • Roos het Johnny se hoek vir Lien gegee, maar nou mag hy nie op Tibbey se hoek bedel nie. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1
4.19	<ul style="list-style-type: none"> • Danksy die karretjie (waarvoor hy nie betaal het nie) kon hy weer sy werk doen/geld verdien/bedel op die hoek/mense vermaak./Hein en Lien het vir Tibbey die karretjie gebou. • Danksy Lien se besoek aan Meneer Van Biljon het hy blyplek/'n dak oor sy kop/werk gehad. • Roos het sy hoek beskerm sodat hy weer sou kon doen wat hy altyd gedoen het/vreugde in ander mense se lewens bring. • Sy vriende se ondersteuning het gekeer dat hy in depressie verval. • Hy kon Lien se skoolkonsert bywoon. • Tibbey het 'n ware vriendin in Lien gekry. • Tibbey het nou 'n vriend in Hein wat hom met allerhande dinge help. • Danksy sy vriende was sy blyplek gerieflik. • Tibbey het kuiergaste in die hospitaal gehad. • Tibbey was depressief, maar Lien het hom gehelp, nou beweeg en werk hy weer. <p><i>(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	2

4.20	<p>In die slot van die roman het ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Lien besluit dat sy haar passie wil volg/drama haar toekoms wil maak. • Lien besluit om haar en Hein se verhouding meer ernstig op te neem. • Lien probeer om te verstaan wat haar pa gedoen het/vir hom gesê sy gaan nie meer regte studeer nie/vir hom 'n pakkie droëwors gegee. • Christien Jooste weer gefokus op die goeie dinge in haar lewe/haar kinders/haar klavierspel/nie meer gedrink nie. • Roos en die ander besef dat Lien hulle vir altyd as haar vriende sou beskou. • die familie weer herenig/saam vakansie gehou. • Lien haar ma en pa vergewe. • Lien meer selfvertroue/moed vir die toekoms. • Lien bewys dat jy deur harde werk jou drome kan bereik. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1
		[35]

	TOTAAL AFDELING A:	35
--	---------------------------	-----------

AFDELING B: DRAMA**VRAAG 5: POPPIE, DIE DRAMA – Elsa Joubert en Sandra Kotzé**

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
5.1.1	Hannie	1
5.1.2	Upington	1
5.1.3	Iorriedrywer	1
5.1.4	Rachel	1
5.2	<ul style="list-style-type: none"> • Poppie het so haar respek teenoor Stone getoon. • In haar kultuur het jy jou man so aangespreek. • Sy het haar man so aangespreek, want dit beteken bhuti van haar man se broer se dogtertjie. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1
5.3	<ul style="list-style-type: none"> • Stone se familie het van Poppie gehou. • Die familie het Poppie aanvaar. • Stone se familie het haar deel van hulle familie gemaak. • Poppie het die skoonfamilie se goedkeuring weggedra. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1

5.4	<p>Poppie het ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • geweet hoe om saam met Stone te lewe/vir haar en Stone 'n beter lewe te maak. • die vrou se rol as ma en vrou leer ken. • vir almal vertel hoe die Xhosas lewe en werk. • geleer hoe om suurpap te maak. • geleer hoe om die mielies fyn te maal. • selfs van ukukola (wat oornag week en suur word) geleer. <p>(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	2
5.5.1	was onseker of dit die regte tyd was om 'n kind te hê.	1
5.5.2	<ul style="list-style-type: none"> • Poppie was nog self baie jonk. • Poppie was pas getroud met Stone. • Poppie was nog besig om gewoon te raak aan die lewe van 'n getroude vrou. • Poppie het nog nie eers haar eie huis gehad nie. • Poppie was naïef. <p>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die antwoord op VRAAG 5.5.1 moet reg wees om die punt by VRAAG 5.5.2 te verdien.)</p>	1
5.6	B/onseker	1
5.7.1	<ul style="list-style-type: none"> • Die Xhosa-mense • Stone en sy gesin <p>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	1
5.7.2	<ul style="list-style-type: none"> • Hulle moes van Lambertsbaai af weggaan. • Al die Xhosa-mense is weggejaag uit Lambertsbaai. <p>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	1
5.8	<p>Dit laat my goed voel, want Poppie ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • het nie negatief geraak nie. • het haar een kind verloor, maar steeds vir haar ander kind 'n positiewe naam gegee. • het altyd probeer om moed te hou. • wou die positiewe dinge vir haar kind hê. <p>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	1
5.9.1	D/Poppie en haar kinders moes Mdantsane toe gaan.	1
5.9.2	A/Poppie se dogters het in Herschel gaan bly.	1
5.9.3	E/Die oorlog teen die sjebeens het begin.	1
5.9.4	B/Vukile is deur 'n dwaalklip getref.	1
5.10	<ul style="list-style-type: none"> • Poppie (<i>Mosie</i>) het by die garage gewerk en by die Union Kollege geleer. • Poppie het inslaapwerk by die kwekery gekry. • Poppie het agt pond 'n maand by Mrs Scobie verdien. • Mrs Swanepoel het Poppie gehelp om haar pas reg te kry. 	1 1 1 1

	<i>(Kandidaat verdien 'n punt vir elke gebeurtenis wat op die korrekte plek is. Kolpunte 2 tot 4 moet in die korrekte volgorde wees. Kolpunt 1 kan eerste of laaste geplaas word.)</i>	
5.11	<ul style="list-style-type: none"> Stone het in 'n steenhuis in die bachelor-quarters gaan bly. Stone het begin nagskof werk. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
5.12	Hulle het by Mosie gaan bly.	1
5.13	<ul style="list-style-type: none"> Dit is hartseer om te voel niemand mis jou nie. Poppie was 'n familiemens en nou is sy eensaam en alleen. Baie mense het Poppie gebruik wanneer hulle haar nodig gehad het en nou voel sy almal kom sonder haar reg. As jy so eensaam soos Poppie is, is dit moeiliker om te sien hoe ander net aangaan met hulle lewens. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
5.14	B/sy eie reëls gemaak en gevolg het.	1
5.15	<p>Ek kan hiermee identifiseer, want ..</p> <ul style="list-style-type: none"> as jou kind iemand skade berokken het, moet jy help. dit is hulle kind en kleinkind. hulle ken swaarkry. jou familie se naam en eer is op die spel. hulle het Christelike waardes gehad. ek weet as ek of iemand in my familie fouteer, is dit een manier om te probeer regmaak. dit gaan oor die meisie wat nie haar skoolloopbaan kan voltooi nie. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
5.16.1	partydig vir die meisie omdat haar geleenthede weggeneem is.	1
5.16.2	<ul style="list-style-type: none"> Iemand moes namens haar praat. Die grootmense sou haar dalk nie geglo het as sy self die storie vertel het nie. Sy was 'n weeskind en hulle het verantwoordelik gevoel vir haar. Daar was niemand anders wat vir haar sou veg nie. Dit was hulle plig om haar ook in die gemeenskap te beskerm. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
5.17.1	personifikasie	1
5.17.2	<ul style="list-style-type: none"> Die persoon wat skuldig is, bly in haar huis. Dit is haar seun wat verantwoordelik was vir probleme. Alle aanduidings is dat Bonsile die pa van die meisie se kind is. Uit haar huis kom die sondebok/skuldige/pa van die kind. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
5.18	<p>Poppie moes ...</p> <ul style="list-style-type: none"> gaan werk. besluite oor haar kinders neem. alleenouër wees. alleenversorger wees. weg van haar kinders af wees. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1

5.19	<p>Poppie het besef dat ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • haar kinders nou hulle eie keuses moes maak. • haar kinders nou op hulle eie moes regkom/aangaan. • alles nou uit haar hande was. • daar nie vrede sou kom nie. • sy nooit die moeilikheid gaan soek het nie. • alles die Here se wil is. • haar kinders se paaie klaar bepaal is. <p><i>(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	2
5.20	<ul style="list-style-type: none"> • Jakkie se verkeerde dade het Poppie se kinders en haar ma betrek. • Poppie se harde werk het gemaak dat sy haar kinders afgeskeep/agtergelaat het. • Mama, wat Poppie na haar kinders laat kyk het, het Poppie van goeie geleenthede ontnem. • Bonsile se verkeerde dade het baie bekommernisse vir Poppie veroorsaak. • Stone se werk by Phillipi het Poppie in moeilike omstandighede laat bly en werk. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1
		[35]

VRAAG 6: PALJAS – Chris Barnard

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
6.1.1	Manuel	1
6.1.2	skuur	1
6.1.3	brood	1
6.1.4	fiets	1
6.2	<ul style="list-style-type: none"> • Nollie en Emma was saam in die veld. • Emma het geval en Nollie het haar amper raakgery. • Daar was 'n ongelukkie waarby Nollie en Emma betrokke was. • Nollie het Emma agtervolg met sy fiets en sy wou nie met hom praat nie. • Nollie en Emma het in die veld/voetpad ontmoet en Emma het probeer weggom van Nollie af. • Nollie en Emma het albei geval. • Emma het seergekry. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1
6.3	A/moedeloos	1
6.4	<ul style="list-style-type: none"> • Willem het 'n spraakprobleem gehad. • Willem het ophou praat. • Willem het voor niemand gepraat nie. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1

6.5.1	metafoor	1
6.5.2	<ul style="list-style-type: none"> Hendrik het na musiek geluister as hy eensaam gevoel het. Dit het Hendrik beter laat voel as hy na musiek geluister het. Die musiek was vir hom positiewe herinneringe. Hendrik het goed gevoel as hy na hierdie tipe musiek geluister het. As hy ongelukkig gevoel het, was die musiek vir hom 'n troos. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
6.6.1	<ul style="list-style-type: none"> Die romantiese liedjie/plaat/musiek waarna hy geluister het. Die liedjie wat besig was om oor die grammofoon te speel. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
6.6.2	<ul style="list-style-type: none"> Hendrik het in die verlede hierdie liedjie vir Katrien oor die radio aangevra/versoek/laat speel. Die liedjie wat sy baie keer vir hom op die klavier gespeel het. Dit het Hendrik aan die goeie tye in hulle verhouding laat dink. Hendrik het Katrien goed geken. Hendrik was voorheen romanties. Hendrik en Katrien se verhouding was vroeër beter. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
6.7.1	E/Die McDonalds het vir die soveelste keer na 'n klein stasietjie toe getrek.	1
6.7.2	A/Katrien het by Willem in die bed geslaap.	1
6.7.3	D/Willem het sy ouers hoor baklei en weggehardloop.	1
6.7.4	C/Hendrik het vir Katrien gesê sy lyk mooi.	1
6.8	<ul style="list-style-type: none"> Nollie en Hendrik kon 'n goeie verhouding bou. Nollie het deel van die gesin geword. Nollie en Hendrik kon hulle liefde vir musiek met mekaar deel. Nollie en Hendrik kon ietsie saam drink. Nollie kon met Hendrik oor Emma praat. Nollie het so nou en dan vir Emma gesien. Op die stoep, na die baklei met Bertie, het Emma belangstelling in Nollie getoon. <i>(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	2

6.9	<p>Ek kan hiermee identifiseer, want ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • Emma moes haar eie keuses kon maak. • ek wil ook nie hê my ouers moet vir my besluit met wie/wanneer ek moet trou nie. • haar ouers se probleme het haar skepties laat voel oor die huwelik. • ek sien te veel huwelike wat nie uitwerk nie. • Emma was te jonk en het nog baie tyd gehad om te trou. • ek sal ook nie daarvan hou om aan iemand afgesmeer te word nie. • Emma het op daardie stadium nie van mans gehou nie/nie in mans belanggestel nie. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1
6.10	<ul style="list-style-type: none"> • Emma het Willem op die stoep gekry waar hy gelê en slaap het. • Willem het die nar vermaak en probeer om hom te laat lag. • Emma het gesê die gesin moet praat oor dinge wat belangrik is. • Die dorpsmense het vir die McDonalds om verskoning gaan vra. <p><i>(Kandidaat verdien 'n punt vir elke gebeurtenis wat op die korrekte plek is.)</i></p>	1 1 1 1
6.11.1	sy het nie geweet wat hulle nog moes doen om aanvaar te word nie.	1
6.11.2	<p>Katrien ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • wou nie verder aan die aand deelneem nie. • het haar onttrek/wou gaan slaap. • het met niemand gepraat nie. • se hele houding het gewys dat sy moedeloos was. • het gevoel hulle pla niemand nie/het niks verkeerd gedoen nie/hulle is net gewone mense. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die antwoord op VRAAG 6.11.1 moet reg wees om die punt by VRAAG 6.11.2 te verdien.)</i></p>	1
6.12	C/ van die probleem weghardloop.	1
6.13	<ul style="list-style-type: none"> • Hendrik is die pa van die huis wat vir sy gesin moes opstaan. • Dinge kon nie langer so aangaan nie. • Hendrik wou dinge vir sy gesin beter maak. • Hendrik het die hele gesin betrek. • Hendrik het vir 'n slag standpunt ingeneem en daarby gehou. • Hendrik het trots gewys en beklemtoon dat niemand hulle gaan onderkry nie. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1
6.14.1	bevooroordeel is teenoor mense wat anders as hulle is.	1

6.14.2	<ul style="list-style-type: none"> Die dorpsmense het gedink hulle was besig met duiwelsgoed/anders/buitestanders. Die dorpsmense het die vreemde stories oor die McDonalds geglo. Die dorpsmense het gedink as jy jou met 'n nar assosieer, is jy besig met duiwelsgoed. Die dorpsmense veroordeel hulle omdat hulle nie kerk toe gekom het nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde.) 	1
6.15	<ul style="list-style-type: none"> Die persoon wat eerste verskoning kom vra het, was Sakkie du Toit. Jan Mol het glad nie die aand na die McDonalds se huis toe gegaan nie. Jan Mol sou nie om verskoning vra nie, want hy was die een wat op hulle geskiet/hulle verjaag het. Jan Mol het nooit om verskoning gevra nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
6.16	<ul style="list-style-type: none"> Emma het Nollie toegelaat om aan haar te vat/by haar te sit. Nollie kon nou vir Emma wys dat hy vir haar omgee. Emma sou toegelaat het dat Nollie haar soen (as Willem nie ingekom het nie). (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
6.17	<ul style="list-style-type: none"> Emma se retoriese vrae. Emma se herhaling van dinge wat Hendrik vir haar sê/gebruik van die woorde "om te wat". Die opnoem van dinge wat bydra tot haar woede/hierdie situasie, bv. verwysing na Katrien, die gat-stasietjie, oor niks gebeur het nie. Emma het 'n antwoord vir alles. Emma laat niks haar keer nie/hou net aan praat. Emma sê vir haar pa dat hy oor nonsens/onbelangrike dinge praat. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
6.18	<p>Dit laat my goed voel, want ...</p> <ul style="list-style-type: none"> die gesin het met mekaar begin praat. die gesinslede het na mekaar geluister. Emma kon dinge uitwys wat haar gepla het. Hendrik kon Emma wys op haar verkeerde optrede. die gesin het nou die geleentheid gehad om vrede met die dorpsmense te maak. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1

6.19	<ul style="list-style-type: none"> • Willem kon sy toertjies wat hy by Manuel geleer het vir die partytjiegangers wys. • Willem kon sy gesin met die toertjies wat hy geleer het, vermaak. • Willem kon aan die einde die konsertina speel. • Willem het vir ander mense gewys dat lag beter as huil is. • Willem het geleer om ander mense nie toe te laat om jou seer te maak nie, wees wie jy is. • Willem het by Manuel geleer dat hy belangrik is. • Willem het weer gepraat, want hy het mense begin vertrou/sy spanning was verby. • Willem het geleer dat jy aandag aan ander mense moet gee. (Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde) 	2
6.20	<ul style="list-style-type: none"> • Hendrik en Katrien het saam gedans. • Hendrik en Katrien het gelag/in mekaar se ore gefluister. • Willem het die liefde tussen sy ouers gesien. • Emma het liefde met Nollie 'n kans gegee. • Deur die liefde wat Willem ervaar het, kon hy wees wie hy is. • Die dorpsmense het besef liefde is beter as haat/verwydering/aggressie/wantroue. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
		[35]

VRAAG 7: FIELA SE KIND, DIE DRAMA – Dalene Matthee

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
7.1.1	nege/9	1
7.1.2	geskop	1
7.1.3	Gertjie	1
7.1.4	bottels/soetoliebottel/twee blou bottels/kraffie/botteltjies	1
7.2	<ul style="list-style-type: none"> • Barta het geweet wat in die hof gebeur het./Barta het geweet dat Lukas nie hulle kind was nie. • Barta was bang dat Fiela sou veroorsaak dat Lukas weer van hulle af weggeneem word. • Barta was bang vir moeilikheid met die gereg/wet. • Barta was bang Fiela weet dalk waar Lukas/Benjamin vandaankom en dit is hoekom sy magistraat toe is. • Barta was bang dat Fiela/Mister Kapp/die magistraat uitgevind het dat sy gejok het. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
7.3	B/aggressief	1
7.4.1	(Na) Fiela (Komoetie)	1

7.4.2	<ul style="list-style-type: none"> Die magistraat het opdrag gegee dat sy die kind moes uitlos/haar verbied om naby die kind te kom. Die Van Rooyens moes die magistraat laat weet as Fiela moeilikheid kom maak/by hulle huis opdaag. Die magistraat sal Fiela vervolg/tronk toe stuur as sy moeilikheid by die Van Rooyens se huis maak. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
7.5.1	vergelyking	1
7.5.2	<ul style="list-style-type: none"> Nina was lief vir die Bos/het van die Bos gehou. Nina wou net altyd in die Bos wees. Nina was vlugvoetig/rats in die Bos. Die Bos was Nina se gelukkige plek. Nina kon ook soos 'n bok in die Bos wegraak/wegkruip/wild wees. Dit was Nina se ontvlugting van Elias/werk. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
7.6	<ul style="list-style-type: none"> Nina het die skoolmeester se kinders gaan oppas. Dit is die werk wat Elias gevra het die Boswagter voor moet uitkyk, en omdat sy werk gekry het, kan ons glo dat dit die tipe werk is wat sy gedoen het. Toe Lukas haar na die Boswagter toe vat, het sy gesê sy is niemand se kinderoppasser nie wat impliseer dit is werk wat hulle vir haar gekry het. Toe Lukas haar geld moes gaan haal, het hy uitgevind sy is nie meer in diens van die skoolmeester (waar sy kinders opgepas het) nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
7.7	<p>Ek kan hiermee identifiseer, want Barta was ...</p> <ul style="list-style-type: none"> bang vir Elias. gewoond daaraan om in te val by wat Elias besluit/doen. bang Elias kry probleme met die gereg (omdat hy aan Lukas slaan)./beskermend teenoor Elias. bang as Elias in die moeilikheid kom, gaan dit dalk uitkom dat sy in die hof gelieg het./saam met Elias oneerlik./bang dat sy uitgevang sal word omdat sy in die hof gelieg het. gewoond daaraan om gemanipuleer te word. seker dat die magistraat 'n probleem daarmee sou hê as hy uitvind dat Lukas mishandel word. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
7.8	<ul style="list-style-type: none"> Fiela was by die Van Rooyens se huis om sy goed/dasvelkometers te bring. Fiela het kom kyk hoe dit met Lukas gaan. Elias het Fiela en haar seun weggejaag/verwilder. Mister Kapp het nuus gebring dat Fiela na haar kind soek. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1

7.9	<ul style="list-style-type: none"> Hy het 'n dreigende/aggressiewe/arrogante/rassistiese/selfsugtige/oneerlike houding gehad/gedreig om moeilikheid te maak. Hy het gelieg as hy sê dit gaan goed met Lukas. Hy het nie regtig Kapp se vrae beantwoord nie. Hy het sy kinders geslaan/hard laat werk/mishandel. Hy het net aan homself gedink en het nie regtig vir enige iemand anders omgee nie. Hy is gevoelloos teenoor Fiela. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Voorbeelde van situasies kan gegee word.) 	1
7.10.1	E/Elias het die kinders fisies gestraf.	1
7.10.2	D/Elias het die kans gebruik om vir Nina werk op die dorp te probeer kry.	1
7.10.3	A/Elias het vir Lukas gesê dat Barta sy ma is.	1
7.10.4	B/Lukas het besef dat hy 'n liefde vir die see het.	1
7.11	<ul style="list-style-type: none"> Lukas het vir Kaliel gevra om hom van die see te leer. Lukas het vir Fiela van sy liefde vir Nina vertel. Terwyl Elias siek gelê het, het Barta erken dat sy in die hof gelieg het. Die Komoeties het vir Lukas 'n brief geskryf om te sê hulle bid vir hom. (Kandidaat verdien 'n punt vir elke gebeurtenis wat op die korrekte plek is.) 	1 1 1 1
7.12.1	gestereotipeer word omdat hulle anders werk met hulle geld.	1
7.12.2	<ul style="list-style-type: none"> Die Bosmense het volgens hulle eie reëls gelewe. Bosmense word op neergekyk deur die dorpsmense omdat hulle anders was. Die gedagte is van geslag tot geslag oorgedra. Binne 'n gesin was al die geld die gesin s'n. Die pa was in beheer van die geld. Lukas het nou alles gedoen soos wat die Bosmense dit gedoen het. Lukas het net opdragte uitgevoer wat sy pa vir hom gegee het, al het hy nie saamgestem nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
7.13.1	was nie seker of hy vir Nina moes vra om na Elias-hulle toe te gaan nie.	1

7.13.2	<ul style="list-style-type: none"> • Hy het Nina gevra om hom te help. • Hy het vir Nina redes gegee waarom sy vir hom die guns moes bewys. • Hy was bang Elias sou haar nie terug laat kom Knysna toe nie. • Hy was bang Elias kon dalk weer vir Nina aanrand/slaan. • Hy het geweet dat Elias hom nie sou laat teruggaan as hy dit self gaan doen het nie. • Hy was bang Nina sou nie weer wou terugkom dorp toe nie/in die Bos bly. • Hy was onseker omdat hy bang was sy sou nee sê en dan moet hy wel teruggaan Bos toe al wou hy nie. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die antwoord op VRAAG 7.13.1 moet reg wees om die punt by VRAAG 7.13.2 te verdien.)</i></p>	1
7.14	B/ Elias moet ophou om te verwag dat sy kinders al sy werk moet doen.	1
7.15	<ul style="list-style-type: none"> • Nina het weer die ou plekke besoek (waar sy en Lukas voorheen gekuier het). • Nina kon weer haar geliefde plekke in die Bos besoek. • Nina het besef dat die plekke waarvoor sy so lief was, nie meer dieselfde was nie/sy nie meer in die Bos wou wees nie. • Nina het haar werk by miss Weatherbury verloor omdat sy so lank/drie maande weggebly het. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Voorbeelde van situasies kan gegee word.)</i></p>	1
7.16	<p>Nina ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • kon haar eie geld verdien/het nuwe/mooi klere gedra. • kon 'n mate van vryheid kry. • kon selfstandig wees/na haarself gekyk/omgesien het. • kon liefde daar vind. • kon verskillende rolle/werke in huishouding vertolk/soos 'n dame optree/Miss Weatherbury se companion wees. • het baie nuwe dinge geleer/geleer dat daar beter plekke as die Bos was. • kon goeie maniere leer. • het 'n ander blyplek gekry. <p><i>(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde. Spesifieke voorbeelde kan gegee word, bv. sy het naaldwerk gedoen, ens.)</i></p>	2

7.17	<p>Dit laat my goed voel, want Lukas ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • het nog altyd vir Nina gehelp/beskerm/omgegee/liefde gewys. • sien vir Nina as sy gelyke. • bevry homself van Elias/die Bos. • neem beheer van sy eie lewe. • staan uiteindelik op vir homself. • was 'n goeie broer vir Nina. • was lojaal teenoor Nina. • vra iemand anders om hom te help/begin Nina genoeg vertrou om haar om hulp te vra. <p>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	1
7.18	<p>Fiela het ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • haar hanskind teruggekry. • uitgevind by wie haar kind geplaas was. • vir Benjamin na Barta toe gestuur om die waarheid uit te vind. • uitgevind dat Benjamin nie regtig/definitief nie die Van Rooyens se kind was nie. • die kans gekry om die grond wat sy gekoop het, vir hom te gee. • haar verhouding met Benjamin herstel. • haar eer, karakter en menswaardigheid bevestig. • besef dat sy nog altyd reg was oor Benjamin se identiteit. <p>Benjamin het ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • besluit om terug te gaan Wolwekraal/huis toe. <p>(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	2
7.19	<p>Miss Weatherbury wou Nina beskerm, want ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • dit was deel van haar opheffingswerk. • Nina was nog jonk en onervare/kwesbaar. • sy wou verhoed dat mense Nina uitbuit. • die dorpslewe en die boslewe het baie van mekaar verskil. • sy het gevoel dit is haar plig omdat Nina gesê het sy het nie familie nie. • sy het omgegee vir Nina. <p>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	1
7.20	<ul style="list-style-type: none"> • Barta het die kans gekry om die waarheid te praat/te erken dat sy in die hof gelieg het. • Benjamin kon kies wie/wie se kind hy wou wees. • Benjamin kon lief wees vir wie hy wou. • Benjamin kon nou self oor sy toekoms besluit. <p>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	1
		[35]

	TOTAAL AFDELING B:	35
--	---------------------------	-----------

AFDELING C: KORTVERHALE**VRAAG 8: SPIEËLBEELDE****8.1 "KOM ONS STUUR VIR TASU" – Maretha Maartens**

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
8.1.1 (a)	Griekwastad	1
8.1.1 (b)	gehuil	1
8.1.1 (c)	(kruie)medisyne	1
8.1.1 (d)	Jollyman	1
8.1.2	<ul style="list-style-type: none"> Sterkman was besig met matriekeksamen/skoolwerk. Sterkman moes vir die matriekeksamen leer. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
8.1.3	A/ernstig	1
8.1.4	<ul style="list-style-type: none"> Tasu moenie sy babagesig opsit nie. Tasu moenie wys dat hy bang is nie. Hy moenie sy babagesig wys as hy tussen mense is nie. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
8.1.5 (a)	hy het onthou van die slegte ervaring toe daar baie mense saam met hom was.	1
8.1.5 (b)	Tasu onthou ... <ul style="list-style-type: none"> die ongeluk. van die ongeluk waarin baie mense seergekry het. die baie liggame wat in die taxi-ongeluk om/langs/oor hom gelê het. dat iemand gesterf het. die oë van die persoon wat gesterf het. dat hy vasgekeer was. dat hy nie kon asemhaal nie. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die antwoord op VRAAG 8.1.5 (a) moet reg wees om die punt by VRAAG 8.1.5 (b) te verdien.)</i>	1
8.1.6 (a)	D/Tasu kon net onder toesig sy tierogies slyp.	1
8.1.6 (b)	A/Pa kon nie vir Ouma medisyne vat nie.	1
8.1.6 (c)	E/Een van die ander passasiers het probeer om Tasu beter te laat voel.	1
8.1.6 (d)	B/Tasu het presies geweet wat om Sondag te doen.	1

8.1.7	<p>Tasu het ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • besluit dat sy verlede nie sy lewe gaan bepaal/beïnvloed nie. • sy vrees (om in taxi's vol mense te ry) oorkom. • nie meer vasgekyk teen sy probleme nie./sy vrese agtergelaat. • besluit hy kan nie toelaat dat die dooie oë sy lewe beheer nie. • besluit om die lewe soos 'n ryp turksvy te eet. • besluit om elke oomblik van die lewe te leef tot hy alles van die lewe voel. <p>(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	2
8.1.8	<p>Tasu se ma wou nie ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • vir Evelina stuur nie, want sy was te jonk. • vir Sterkman stuur nie, want hy was besig met eksamens. • die hoendereiers verkoop nie, want dis die gesin se kos. • by mense geld leen/skuld maak nie. • ophou planne maak om die medisyne by ouma te kry nie. • dat pa met die kar ry nie, want die remme was swak en die bande sleg. <p>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	1
8.1.9	<p>Ek kan hiermee identifiseer, want ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • ek het ook my droom om verder te studeer prysgegee/laat gaan. • ek wou professioneel sokker speel en moes dit prysgee. • ek wou oorsee gaan swem en het dit prysgegee. • as jou familie jou nodig het, is jou drome minder belangrik. • my ouma se gesondheid sal ook vir my belangriker as geld en goed wees. • ek het ook al my eie besittings/trots/geluk/drome prysgegee om ander te help. <p>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Die voorbeeld van die droom en die rede waarom dit opgegee was, moet duidelik en sinvol binne konteks wees.)</p>	1
8.1.10	<ul style="list-style-type: none"> • Tasu kon sy vrese oorwin. • Tasu kon verantwoordelikheid neem namens sy gesin. • Tasu kon baie van homself leer tydens die rit. • Tasu het geleer dat jy moet lewe vir vandag/voluit moet lewe. • Tasu kon sy ouma help al was hy bang. <p>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</p>	1

8.2 "OPDRAG " – Rieke Olivier

8.2.1	<ul style="list-style-type: none"> • Jordaantjie het altyd gesorg vir iets wat anders is. • Sarah het haar feite met E se situasie begin. • Sarah het besef sy worstel eintlik met haar gevoelens vir Gerrie. • Sarah het gehoop Jordaantjie sou tussen die reëls kon lees. <p>(Kandidaat verdien 'n punt vir elke gebeurtenis wat op die korrekte plek is.)</p>	1 1 1 1
8.2.2(a)	gestereotipeer is om jonk te trou en kinders te hê.	1

8.2.2(b)	<ul style="list-style-type: none"> Vroeër jare toe haar ouma nog jonk was, was dit vanselfsprekend dat vrouens teen die ouderdom van sestien getroud is en kinders het. Vroue van vroeër het nie sommer graad 12/matriek voltooi en studeer nie, hulle het vroeg getrou. Die vrou se rol was van 'n jong ouderdom af om te trou en kinders te hê. As Ouma sestien was en sy is al sewentien, dan moes sy eintlik al getroud gewees het. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
8.2.3	C/jy nie dinge moet doen wat 'n verhouding benadeel nie.	1
8.2.4	<ul style="list-style-type: none"> Sarah het tot 'n gevolgtrekking gekom. Sarah het 'n aanbeveling gemaak. Sarah moes net die finale stuk netjies oorskryf. Sarah het besluit om haar kladboek te hou vir eendag as sy 'n storie wil skryf. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
8.2.5 (a)	<p>Dit verwys na ...</p> <ul style="list-style-type: none"> die boek, 'n <i>Pot vol winter</i>. die boek/roman/storie wat Sarah gekies het om haar boekverslag oor te doen. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
8.2.5 (b)	<p>Deur die boek te lees het Sarah ...</p> <ul style="list-style-type: none"> haar eie idees oor tienerseks geëvalueer/gevorm. besluit dat tienerseks nie deel van haar verhouding moet wees nie. beseft dat seks haar verhouding met Gerrie sou benadeel. besluit dat jou huislike omstandighede nie jou sekslewe bepaal nie. beseft dat kommunikasie met volwassenes oor taboe-onderwerpe nodig is. beseft dat dinge wat in die verhaal gebeur nie noodwendig in die werklike lewe gebeur nie. beseft dat jy nie seks hoef te hê om te wys jy is lief vir jou kêrel nie. beseft dit kan vir leerders voorligting en insig bied in hulle eie verhoudings/voorligtingklasse aanbeveel word. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
8.2.6 (a)	vergelyking	1
8.2.6 (b)	<p>Letterlik:</p> <ul style="list-style-type: none"> Haar aanbeveling is kort en saaklik/kragtig/op die man af. Duidelik en logies gestel. Feitelik, sonder om doekies om te draai. Gestroop van lang verduidelikings. <p>Figuurlik:</p> <ul style="list-style-type: none"> Sarah besluit om nie as tiener seksueel aktief te wees nie. Daar sal niks meer as hande vashou wees nie. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1

8.2.7	<ul style="list-style-type: none"> • Dit het Sarah onder druk geplaas om haar ander huiswerk te voltooi. • Die opdrag moes nog oorgeskryf word. • Sarah het haar besluit oor tienerseks geneem. • Sarah het besluit wat sy in haar verhouding met Gerrie fisies sal doen en nie doen nie. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
8.2.8	<p>Die gesprek laat my goed voel, want dit wys tieners het ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • nog emosionele begrip. • 'n sin vir verantwoordelikheid/selfbeheer. • selfgroeï as dit by verhoudings kom. • probleemoplossingsvaardighede. • begrip vir die gevolge van tienerverhoudings. • 'n langtermyn doel met verhoudings. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
8.2.9	<p>Sarah het ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • haarself beter/haar sterkpunte/begeertes/beperkinge leer ken. • geleer om haar emosies/drange te beheer. • besef dat verkeerde besluite/stappe haar lewe nadelig kon beïnvloed. • besef sy is verantwoordelik vir haar eie aksies/keuses. • geleer om nie haar emosies te volg nie, maar rationally te dink. <i>(Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	2
8.2.10	<p>Ek voel jammer vir haar, want ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • dit was 'n taboe onderwerp in haar huis. • sy moes haar antwoorde uit 'n boek kry. • haar onsekerhede oor seks moes haar leer oor selfbeheersing/laat dink aan die gevolge. • sy worstel alleen met hierdie kwessies. • sy het niemand gehad om mee te praat nie. • sy vra vrae oor dinge wat sy op die ouderdom van 17 moes geweet het. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
		[35]

	TOTAAL AFDELING C:	35
--	---------------------------	-----------

AFDELING D: GEDIGTE**VRAAG 9: VERSKUNS VIR EERSTE ADDISIONELE TAAL****9.1 "KRISIS" – Elizabeth Eybers**

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
9.1.1	(Die) hoof/verstand/brein/kop/Ek/die persoon wat van die hart wil skei/iemand wat besluit het om nie sy/haar emosies te volg nie.	1
9.1.2	"onvoorbereid" (Penaliseer nie indien nie tussen aanhalingstekens nie)	1
9.1.3	<ul style="list-style-type: none"> Die hart is ... <ul style="list-style-type: none"> voortvarend/impulsief. 'n lafaard. besluiteloos/kan nie (regte) besluite maak nie. siek/emosioneel. Die hart gee dwase raad/verwar net die hoof/het niks rasioneel om by te dra nie. (Enige TWEE of soortgelyk aan bogenoemde. Aanhaling wat die kernwoorde bevat, kan aanvaar word.) 	2
9.1.4 (a)	onthou	1
9.1.4 (b)	ongeduldig	1
9.1.5	<ul style="list-style-type: none"> Die digter gebruik hoofletters. Die digter gebruik voornaamwoorde soos "ek" en "jy". Personifikasie Gebruik dit as eiename/persoonsname. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde) 	1
9.1.6	Die Hoof ... <ul style="list-style-type: none"> kon nie goeie besluite neem nie./was verwar deur die Hart. het nie duidelike leiding van die Hart gekry nie. was ontevrede met hoe die verhouding verloop het/het gevoel dat die verhouding op 'n ramp afstuur. wou nie meer in 'n verhouding met die Hart wees nie/wou van die Hart skei. het gesukkel met besluite as gevolg van die hart. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Eie woorde) 	1
9.1.7	<ul style="list-style-type: none"> "dwase raad" "hoof verwar" (Enige EEN. Penaliseer nie indien nie tussen aanhalingstekens nie.) (TWEE opeenvolgende woorde)	1

9.1.8	B/die spreker nie meer die konflik wil hê nie.	1
9.1.9	<ul style="list-style-type: none"> Die pad wat die Hoof en die Hart saamgeloop het, was mooi. Die Hoof en die Hart se pad saam het sleg begin word. Die Hoof het die Hart nie meer nodig nie. Hulle het aan die einde van hulle pad saam gekom. <i>(Kandidaat verdien 'n punt vir elke gebeurtenis wat op die korrekte plek is.)</i>	1 1 1 1
9.1.10	<p>Die herhaling ...</p> <ul style="list-style-type: none"> bind die gedig tot 'n geheel./voltooi die sirkel. maak dat die gedig eindig waar dit begin het/die gedagte voltooi is. beklemtoon die einde/finaliteit van hul verhouding. rond die gedig af. bevestig die tema/waaroor die gedig handel. dui op finaliteit. dui daarop dat hulle moet skei. dui op die hoof wat vasbeslote is om te skei. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
9.1.11	<ul style="list-style-type: none"> My eie verstand baklei ook dikwels met my hart. In my lewe wil ek ook soms dinge doen soos my hart vir my sê. Ek het ook al voorheen met my hart besluit./My hart het my ook verkeerde besluite laat neem. Dit is moeilik om die regte besluit te neem as jy vir iemand lief is. Ek moet soms moeilike besluite maak waar die hart een ding wil doen en die kop 'n ander. Ek het ook al in 'n verhouding impulsiewe/verkeerde besluite gemaak/moes al kies tussen emosie en logika. My hart maak ook my kop deurmekaar. Ek het besef dis beter om na my kop te luister. Wanneer 'n mens nugter besluite moet neem, kan jy nie altyd met jou hart dink nie. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1
9.1.12	<p>Die titel is gepas, want ...</p> <ul style="list-style-type: none"> die inhoud van die gedig dui op die krisis/stryd tussen die Hoof en die Hart. konflik soos dit in die gedig beskryf word, lei gewoonlik tot 'n krisis. die Hart en die Hoof kan nie van mekaar geskei word nie en dit veroorsaak die krisis. die stryd tussen die Hoof en die Hart is vir die spreker 'n stryd/krisis. die spreker besef dat sy Hart en Hoof nie meer saam werk nie. <i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i>	1

9.2 "KEN JY DIE SEE ..." – Uys Krige

VRAAG	ANTWOORD	PUNT
9.2.1 (a)	hulp/redmiddel/kuur	1
9.2.1 (b)	pal	1
9.2.1 (c)	bootjie(s)	1
9.2.1 (d)	duur	1
9.2.2	Die see lyk rustig/kalm, ✓ maar is eintlik baie gevaarlik/bedrieglik. ✓ (Of soortgelyk aan bogenoemde, maar in die kandidaat se eie woorde.)	2
9.2.3	<ul style="list-style-type: none"> Die woord "buur" pas in by die (kruis)rym van die gedig./Rymdwang vind plaas. Dit behou die ritme/tempo in die gedig. Die woord "buur" behou/beklemtoon die liriese toon./sluit aan by die refrein van die gedig. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1
9.2.4	<ul style="list-style-type: none"> Dit maak die woorde persoonlik/gedig geloofwaardig./Praat direk met die leser. Dit betrek die vissermanne direk. Dit sluit aan by die gevaarlike situasie/vrees/angs van die vissermanne. Dit wys die reaksie van die vissermanne wanneer hulle in gevaar is. Dit is die direkte woorde van die vissermanne as die see hulle van hulle bootjies afvee. Die direkte rede maak dit realisties/beklemtoon dat die see lewens neem. (Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)	1
9.2.5	D/sê dat die kleinste foutjie die vissermanne kan laat sterf.	1
9.2.6 (a)	ontevrede	1
9.2.6 (b)	onregverdig	1
9.2.6 (c)	beklemtoon	1
9.2.7 (a)	B/personifikasie	1
9.2.7 (b)	A/alliterasie	1
9.2.7 (c)	D/'n vergelyking	1

9.2.8	<p>Ek kan leer dat ek ...</p> <ul style="list-style-type: none"> • altyd na die groter prentjie moet kyk./moet besef alles gebeur nie altyd soos ek dit wil hê nie. • die konteks van iets moet verstaan voordat ek daarvoor kla./moet besef dat vissermanne gevaarlike werk doen. • nie ander se werk moet bevraagteken/minder ag/op neersien nie. • billik en regverdig moet wees as ek met mense omgaan/praat. • nie altyd moet kla alles is te duur nie. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1
9.2.9	<ul style="list-style-type: none"> • Mevrouw Mathee ... <ul style="list-style-type: none"> ○ het haar seuns verloor (en dit is nie maklik nie). ○ het (nog) nie die dood van haar seuns aanvaar nie. ○ tuur/kyk met verlange oor die see/wag nog vir haar seuns om terug te kom. ○ hoop dat haar seuns sal terugkom (om saam met haar tee te drink/tyd deur te bring). ○ se seuns was vissermanne en het op see gesterf. • Ek het ook al 'n geliefde verloor./Dit is moeilik om 'n geliefde te verloor. • Almal wens dat 'n geliefde weer sal terugkom. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde. Aanhalings kan nie aanvaar word nie.)</i></p>	1
9.2.10	<ul style="list-style-type: none"> • Die vertelling van die gevare van die see bereik 'n hoogtepunt met die verwysing na die dood van die Mathee-seuns. • Dit bevestig die dinge wat die spreker van die see sê. • Ons leer ken die gevare/hartseer van die see/wat die see bring. • Dit beklemtoon dat die see jou lewe kan neem. • Die manne se dood sluit aan by die einde van die gedig. • Dit beklemtoon dat die prys van die vis onbelangrik/min is in vergelyking met die prys wat mevrou Mathee se seuns moes betaal. <p><i>(Enige EEN of soortgelyk aan bogenoemde)</i></p>	1

		[35]
--	--	-------------

	TOTAAL AFDELING D:	35
	GROOTTOTAAL:	70